

SzínMűHely Alapítvány

1094 Budapest Bokréta u. 10. I/1. Tel./Fax: 061 786 2933 E-mail: szinmuhely@gmail.com
www.szinmuhely.hu

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

AZ ISKOLA ÍRÓJA-AZ ÍRÓ ISKOLÁJA 2012

CÍMŰ BEAVATÓSZÍNHÁZI PROGRAMSOROZAT MEGVALÓSULÁSÁRÓL AZ EMMI VI-OS KATEGÓRIÁBAN TÁMOGATOTT PROGRAMON BELÜL

Az *Iskola írója–az Író iskolája* című beavató színházi program egyik legfontosabb célja a fiatalok megszólítása, az ifjabb generációk aktív bevonása, bevezetése a kortárs magyar drámairodalom és a színház világba. Ez a beavatás pedig a kortárs drámaírók és a diákok közti interakció megteremtése révén jött létre, a szövegekre és kontextusukra reflektáló figyelem és a szövegek értelmezése, feldolgozása során.

A program 2012/2013-as tanévben három középiskola 3 diákcsoportjában, 3 drámaíró, 1 workshop-vezető és 1 szervező-koordinátor részvételével valósult meg. A programban közel 90 diák vett részt.

Középiskolák:

József Attila Gimnázium

Semmelweis Egyetem Gyakorlóiskola

Szent-Györgyi Albert Általános Iskola és Gimnázium

Drámaírók és műveik:

Kiss Márton: Pilonon

Szabó Borbála: A teljes tizedik évad

Szálinger Balázs: Köztársaság

Workshop-vezető:

Szabó Emese (drámapedagógus)

Az egész programot szervezte és koordinálta:

Horváth Lilla

A program megvalósítását egy három hetes **szakmai előkészítés** előzte meg, amely során a program koordinátora felmérte a kortárs drámairodalom aktuális helyzetét és

ajánlatok, illetve szakmai segítséggel kiválasztotta azokat a szövegeket, amelyek érdekesek és alkalmasak a diákokkal való megismertetésre. A kiválasztás kritériumai közé tartozott a szövegek esztétikai minősége, a szövegek korosztálynak való megfeleltethetősége, illetve a kortárs drámaírók egyeztetetősége a résztvevő csoportok időbeosztásával. Ugyanakkor, a kiválasztás során az előző résztvevők listáját is figyelembe vette. A kiválasztott írók közül Kiss Márton már a tavalyi programban is részt vett, míg szem előtt tartva azt a célt, hogy minél több új író csatlakozzon a programunkhoz - Szabó Borbála és Szálinger Balázs idén első alkalommal látogattak el az iskolákba.

A drámák kiválasztása után következett az **iskolák megkeresése**. Mivel az *Iskola írója...* programsorozattal ezúttal három kortárs magyar drámaírónak tudtunk lehetőséget adni műveik bemutatására, így három különböző iskolát kerestünk meg. Ezek közül volt, amelyik már negyedik alkalommal vett részt a programunkban, és volt, amelyikben első alkalommal valósult meg az író-diák találkozó. A többi iskolához hasonlóan itt is nagy sikere volt a programnak, így reménykedhetünk a velük való jövőbeni együttműködésben.

A kiválasztás után elkezdődhetett az időpont egyeztetés az írók és az iskolák között, valamint elektronikus úton továbbítottuk az iskolák/tanárok felé a műveket, akik tovább küldték azokat a diákok felé. Az egyik iskolában egyénileg, míg a másik két helyen az irodalom óra/irodalmi szakkör keretén belül történt az adott mű elolvasása.

A találkozókön valódi interakció jött létre a diákok és a drámaírók között, a diákok megtanultak a kortárs drámákról gondolkodni és az élményszerű tanulás során növekedett a kortárs drámairodalom és a színházi megismerése iránti motivációjuk. A jelen volt a program szervező-koordinátora is, aki kérdésekkel vagy átvezető szövegekkel biztosította a párbeszéd dinamizmusát, és a dráma szövegéből felkészülve, illetve a drámaírók életműve ismeretében tett fel szakmai kérdéseket. Az általános tapasztalat az, hogy a diákok őszinte érdeklődéssel és izgatottsággal vettek részt a rendhagyó irodalomórákon. Az írók is sokat tanulhattak a diákok néhol meghökkentő problémafelvetéseiből és megjegyzéseiből. Sok esetben a csoportok először találkoztak kortárs íróval vagy akár drámai szöveggel.

Az író-diáktalálkozók után (egy előre egyeztetett másik időpontban) a diákok a **drámákhoz kapcsolódó színházi workshopok** során dolgozták fel az adott dráma szövegét. A drámapedagógiai foglalkozásokat Szabó Emese (drámapedagógus) tartotta. A foglalkozások során a diákok a szövegeket játékos formában, a drámák témájából kiindulva közelítették meg, majd később konkrét jeleneteket is „kipróbáltak” a foglalkozás vezetőjének segítségével. A foglalkozások során a diákok megismerkedtek a színházi nyelv lehetőségeivel

és nemcsak a szöveg felől, hanem színházi szemszögből is lehetőségük volt megközelíteni a kortárs drámairodalmat.

A 2012/13-as program – annak ellenére, hogy az előző évekhez képest kevesebb helyre jutott el -, ismét **sikeresnek mondható**. Az írókkal való találkozók során a diákok élményszerű irodalomórák révén kerülhettek közelebb a kortárs dráma szövegeihez, valódi problémák felvetésével, esztétikai-, színházi-, és morális kérdések megvitatásával. A drámapedagógiai foglalkozások során pedig a színházi nyelv megismerésére került a hangsúly a már megismert szöveg által.

Sajnos, mivel nagyon kevés időnk volt a programsorozat megvalósítására, és az iskolák már előre eltervezték a decemberi időszak beosztását, nagy nehézséget jelentett minden foglalkozást az év utolsó heteiben megvalósítani. Így több alkalmat január legelején kellett megtartanunk.

A továbbiakban részletesen ismertetjük az egyes találkozók menetét és sikerességét:

Kiss Márton a József Attila Gimnáziumban

Dráma: Pilonon

Helyszín: József Attila Gimnázium, osztályterem

Tanár: Cseke Lajos

Időpont: 2012.12.17.

Megvalósult mint: író-diák találkozó

Létszám: 30 fő

A tevékenység célja: irodalmi ismeretek bővítése, bevezetés a színház világába

Fejlesztendő kompetenciaterületek: Anyanyelvi kommunikáció; Esztétikai-művészeti tudatosság, kifejezőkészség; Kezdeményező-készség és vállalkozói kompetencia.

Szakmai moderátor: Horváth Lilla

Kiss Márton ez alkalommal tett látogatásakor nem csak egy konkrét műről beszélgetett a diákokkal, hanem a kortárs irodalom helyzetéről, színházról és drámáról, többi művéről is szó esett a diákok kíváncsiságának köszönhetően. A találkozó fő vezérfonala mégis az általuk választott Pilonon c. mű volt. A tavaly tapasztaltakkal

ellentétben idén az irodalom tanár meglepő nyitottsággal fogadta a vulgáris nyelvezettel rendelkező művet.

Mivel maga a dráma is fiatalokról szól, a diákok hamar bele tudták magukat élni a különböző helyzetekbe, s így rengeteg megfigyelésük és kérdésük volt az íróhoz. A nagyfokú érdeklődést csak fokozta, mikor a történet és egyes szereplők motivációjára terelődött a beszélgetés. Itt is többféle megközelítést jártak körbe a diákok aktív részvételével.

A csoport annyira megkedvelte a Kiss Márton által bemutatott világot, hogy később egy közös színházlátogatás keretében megtekintették az író egy másik művét, az Angéla Evangéliumát.

Szabó Emese a József Attila Gimnáziumban

Dráma: Pilonon

Helyszín: József Attila Gimnázium, osztályterem

Tanár: Cseke Lajos

Időpont: 2013.01.04.

Megvalósult mint: a drámához kapcsolódó workshop

Létszám: 30 fő

A tevékenység célja: bevezetés a színház világába

Fejlesztendő kompetenciaterületek: Anyanyelvi kommunikáció; Esztétikai-művészeti tudatosság, kifejezőkészség; Kezdeményező-készség és vállalkozói kompetencia

Szabó Emese beszámolója a workshopról:

A foglalkozás egy délutáni másfél óra keretei között valósult meg, egy 12.-es osztály közreműködésével.

A workshop elején arról beszélgettünk, hogy miért van jelen a dráma szövegében a káromkodás és hogyan lehet ezt a szituációhoz, illetve a karakterekhez kapcsolódóan értelmezni.

Egy olyan játékkal indítottunk, amely a témához szorosan kapcsolódik, hiszen egy terápiás csoport életét imitáltuk titkos karakterek kiosztásával. A terápiás csoportfoglalkozás végén, ahol konkrét, megoldandó feladatot is kaptak a diákok, ki kellett találniuk, hogy kinek mi lehetett a karaktere, kit játszott a foglalkozás alatt.

A második részben konkrét jeleneteket néztünk meg a drámából és azt dolgozták fel úgy, csoportokban, hogy két tárgyat és négy mozdulatot bele kellett illeszteniük. A diákok a próba végére szinte fejből tudták a szöveget, nagyon élvezték a „műkörmös” jelenetet például, ahol igen éles karakterábrázolással és szituációs komikummal találkozhatunk.

Úgy érzem, a dráma szövege nagyon közel állt a diákokhoz, könnyedén és kreatívan dolgoztak, sokat szórakoztak egymás előadásán és megtapasztalhatták azt, hogyan lehet más bőrébe bújni és gyorsan és hatékonyan létrehozni egy szórakoztató jelenetet.

Szabó Borbála a Szent-Györgyi Általános Iskola és Gimnáziumban

Dráma: A teljes tizedik évad

Helyszín: Szent-Györgyi Általános Iskola és Gimnázium, osztályterem

Tanár: Hercegfalvi Krisztina

Időpont: 2013.01.03.

Megvalósult mint: író-diák találkozó

A tevékenység célja: irodalmi ismeretek bővítése, bevezetés a színház világába

Létszám: 32 fő

Fejlesztendő kompetenciaterületek: Anyanyelvi kommunikáció; Esztétikai-művészeti tudatosság, kifejezőkészség; Kezdeményező-készség és vállalkozói kompetencia

Szakmai moderátor: Horváth Lilla

Szabó Bori nagy lendülettel vetette magát a programba, interaktív, mozgalmasabb előadást tartva a nagy létszámú osztálynak. A rendhagyó irodalomóra keretén belül leginkább a darab írásával kapcsolatos témák érdekelték az osztályt. A darab elemzésére nem volt szükség, mivel könnyen érthető műről van szó. A történet a hétköznapi helyzetekre és a tv-ből általuk

is jól ismert sorozatok sémájára alapul, így könnyen azonosulni tudtak a szereplőkkel és helyzetekkel. Interaktívvá téve előadását, Szabó Bori több részletet is felolvastatott a diákokkal.

Az ezt követő beszélgetés a sorozatnézés és függőség téma köré szerveződött. A diákok saját tapasztalataikat elmondva gondolkodtak együtt a felvetett problémákról.

Ezen kívül nagy érdeklődéssel kérdezték Borit a dráma megírásával, elkészülésével kapcsolatban, valamint írástechnikai témában is igen csak érdeklődők voltak.

Szabó Emese a Szent-Györgyi Általános Iskola és Gimnáziumban

Dráma: A teljes tizedik évad

Helyszín: Szent-Györgyi Általános Iskola és Gimnázium, osztályterem

Tanár: Hercegfalvi Krisztina

Időpont: 2013.01.10.

Megvalósult mint: a drámához kapcsolódó workshop

A tevékenység célja: bevezetés a színház világába

Létszám: 32 fő

Fejlesztendő kompetenciaterületek: Anyanyelvi kommunikáció; Esztétikai-művészeti tudatosság, kifejezőkészség; Kezdeményező-készség és vállalkozói kompetencia

Szabó Emese beszámolója a workshopról:

A foglalkozásra egy magyar óra keretein belül került sor, teljes osztálylétszámmal. A magas létszám ellenére rendkívül jól éreztem magam a foglalkozáson. Úgy érzem, mindent sikerült megvalósítani, amit szerettem volna ebben a rövid időben.

Ugyancsak bemelegítéssel kezdünk, koncentrációs gyakorlatokkal, majd elbeszélgettünk a dráma témájáról és kiemeltük a sorozatfüggőséget, mint fogalmat.

Ennek kapcsán indultunk tovább. A diákok négyes, ötös csoportokban dolgoztak, egy feladatuk volt: 3 képből álló szoborsorozatot kellett megjeleníteniük úgy, hogy vannak a kanapén ülő tévénézők és a tévében szereplő karakterek. Fontos volt, hogy a képek hassanak a tévénézőkre és jussanak el egy végkifejletig. A foglalkozás végén a diákok bemutatták a képeket és a bemutatók után megbeszéltük, hogy miről szól a történet és mi történhetett a tévénézőkben és a tévében milyen műsor zajlott. Nagyon kreatívan dolgoztak, különböző műfajú sorozatokat láthattunk és szinte minden esetben sikerült pontosan kitalálniuk, mi is történt az improvizált osztálytermi színpadon.

A foglalkozás végén arról beszéltünk, hogy milyen hatással van a tévzés az emberekre és hogy fonódik/fonódhat össze a tévzók élete a virtuális karakterekkel. Nagyon jó élmény volt az, hogy pontosan dolgoztak és figyeltek egymásra, illetve az is, hogy tudtak nevetni egymás előadásán anélkül, hogy megsértsék a másikat.

Szálinger Balázs a Semmelweis Egyetem Gyakorlóiskolában

Dráma: Köztársaság (Az évad legjobb drámája 2012 - Színházi Dramaturgok Céhe)

Helyszín: Semmelweis Egyetem Gyakorlóiskola, könyvtár

Tanár: Lövey Gábor

Időpont: 2012.12.18.

Megvalósult mint: író-diák találkozó

A tevékenység célja: irodalmi ismeretek bővítése, bevezetés a színház világába

Létszám: 30fő

Fejlesztendő kompetencterületek: Anyanyelvi kommunikáció; Esztétikai-művészeti tudatosság, kifejezőkészség; Kezdeményező-készség és vállalkozói kompetencia

Szakmai moderátor: Horváth Lilla

Szálinger Balázs az általa tartott programról:

„A találkozón mintegy harminc diák vett részt a tanáraikkal együtt, jórészt tizenhat-tizenhét évesek. Az előadás helyett inkább beszélgetést terveztem, így el is ültünk az asztaltól, mintegy „köztük ültünk”. Az elején nagy segítségemre volt Horváth Lilla, az alapítvány munkatársa, aki kérdésekkel indította el az egész programot.

A beszélgetés/előadás két blokkban lett megtartva: az első egységben jórészt a saját pályámról beszéltem – a pályakezdettről, mestereimről, a kezdeti technikai megoldásokról. És hogy aztán hogyan kerültem színpadban sose gondolkodó költőként a színház világába, hogyan lehetett egyszerre mindkét fronton megpróbálni helytállni, hogyan inspirálja a drámaíró a költőt, és a költőt a drámaíró, mennyire más szemléletet és hozzáállást kíván mindkét műfaj és szubkultúra.

A második blokkban az általuk már elolvasott Köztársaság című drámáról esett szó. Itt már közlékenyebbek voltak – az első részben nyilván olyan dolgokról folyt a szó, amiről nem tudhattak, a drámáról viszont annál inkább volt véleményük. Több helyen tapasztaltam, hogy

a fiatalokat speciális dolgok ragadnak meg egy irodalmi műben, olyan dolgokat emelnek ki, amikre az ember nem is gondolna. Itt ezt nem láttam: a jelek szerint az itteni fiatalok nincsenek nagyon „magukra hagyva” az olvasmányokkal, jó tanáraik vannak, és képesek kontextusában olvasni egy drámát. Nem ókori történelemórának fogták fel, hanem értették a mai konnotációkat, ugyanakkor annak nem is lettek foglyai.

Remélem, még mehetek egyszer hozzájuk, mert értő és folyamatos figyelmet éreztem, és ez nem föltétlenül adottság ebben a generációban.”

Szabó Emese a Semmelweis Egyetem Gyakorlóiskolában

Dráma: Köztársaság

Helyszín: Semmelweis Egyetem Gyakorlóiskola, osztályterem

Tanár: Lövey Gábor

Időpont: 2012.12.20.

Megvalósult mint: a drámához kapcsolódó workshop

A tevékenység célja: bevezetés a színház világába

Létszám: 30 fő

Fejlesztendő kompetenciaterületek: Anyanyelvi kommunikáció; Esztétikai-művészeti tudatosság, kifejezőkészség; Kezdeményező-készség és vállalkozói kompetencia

Szabó Emese beszámolója a workshopról:

A foglalkozás 2 tanórán zajlott, körülbelül 20 fővel. Kisebb bemelegítés után (egyszerű, koncentrációs játékok és testtudatot erősítő játékok) után fokozatosan vontam be a diákokat a dráma témájába, a történelmi személyek, szerepkörök átélésébe. Ez például egy olyan egyszerű drámajáték által történt, mint a kapu-játék, ahol a kiküldött diáknak ki kellett találnia, hol van az a kapu, ahol átengedik őt a körbe állt társai, mindezt úgy, hogy a többi diák csak a lelkiállapottal és a szemével jelez. A testi jelek minimalizálása fegyelmet eredményezett, a diákok, kisebb zavart nevetgélés után sikerrel teljesítették a feladatot. Láthatóan kihívást jelentett számukra a feladat és nagyon élvezték, hogy ilyen szituációkban is láthatják egymást. Majd a játék témája változott: három – a drámából vett - szerepkör (rabszolga, patrícius, kéjhölgy) alapján kellett kitalálniuk, ki melyik szerepkört választotta. Elképesztően jól, szinte 100%-os teljesítménnyel találták ki egymás lelkiállapotát, szerepkörét. Igazán jó hangulat volt az osztályteremben.

A workshop második felében közelebb mentünk a szöveghez, beszélgettünk a dráma által kínált témákról, a hatalomról, a szolgaságról és a köztársaság létéről vagy lehetetlenségéről.

Ennek kapcsán több kiválasztott mondatból kellett jelenetet improvizálniuk, maguknak kellett kitalálniuk a szituációt a konkrét mondatokhoz. Kreatívan dolgoztak, vicces jeleneteket adtak elő.

A foglalkozást egy konkrét jelenet előadása zárta, szövegkönyvvel, játékkal. Olyan jelenetet választottam, amely kellőképpen mozgalmas az előadáshoz, egy bűntény felfedezése. A diákok, bár kezdetben küzdöttek a komplex feladattal, megtapasztalhatták milyen egy olyan színházi próba, ahol a színészeknek még a szövegkönyvvel a kezükben kell improvizálni.

Össességében úgy érzem, a diákoknak sikerült közelebb kerülni a számukra kihívást jelentő történelmi szöveg összefüggéseihez. Könnyedén, és nagy munkakedvvel dolgoztak, érezhető volt, hogy egy összeszokott társaság, akiktől a játék és a dráma egyáltalán nem áll távol.

Budapest, 2013. február 15.